

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพลงกล่อมเด็กมลายู
กับสภาพสังคมไทยมุสลิมในยุคปัจจุบัน
**Analyzing the Relationship between
Malay Lullaby Songs and the Current
Thai-Muslim Society**

Received: July 31, 2019

Revised: April 23, 2021

Accepted: May 28, 2021

นิปาตีเมาะ หะยี้หามะ¹

Nipatimoh Hayeehama

Abstract

The purposes of the study on the relationship between Malay lullaby songs and the current Thai-Muslim society were 1) to compile all existing Malayu lullaby songs, and 2) to analyze the relationship between these Malayu lullaby songs and Muslim society context. Data collection was obtained from 24 informants, and the analysis was through descriptive analysis. The results of the study revealed that there are 110 Malayu lullaby songs that still exist. These Malayu lullaby songs indicated the relationship with Thai-Muslim society in 4 aspects: 1) religious aspect, such as faith in Allah and the biography of the Prophet Muhammad; 2) belief and moral aspect, such as morality toward parents and belief based on Muslim norms; 3) local occupation aspect, such as

¹ดร. นักวิจัย สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ประเทศไทย

Dr., Researcher, Princess Galyani Vadhana Institute of Cultural Studies, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Thailand

farming, gardening, fishing and weaving; and 4) culture aspect, such as food consumption in the community, wedding ceremony, culture of entertainment or recreation, and so on. In relation to this, the Melayu lullaby songs were popular and used among all age groups in the past, especially the eldest who used the lullaby songs as a way to make their infant and grandchildren sleep. Nowadays, the Melayu lullaby songs are often used in the family institution and academic context as teaching-learning media to enhance children's skill development. The Melayu lullaby songs are used to teach moral and ethics for good Muslim living in the society as well.

Keywords: analyzing the relationship, Malay lullaby songs, Thai-Muslim society

บทคัดย่อ

การศึกษาวិเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพลงกล่อมเด็กมลายูกับสภาพสังคมไทยมุสลิมในยุคปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเพลงกล่อมเด็กมลายูที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันและเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงกล่อมเด็กกับสภาพสังคมไทยมุสลิม ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 24 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษา พบว่า บทเพลงกล่อมเด็กมลายูที่รวบรวมได้ในปัจจุบันมี 110 เพลง เพลงกล่อมเด็กทั้งหมดนี้แสดงความสัมพันธ์กับสภาพสังคมไทยมุสลิม จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนับถือศาสนา เช่น การศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ชีวประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด 2) ด้านความเชื่อหรือค่านิยมคุณธรรม เช่น การอบรมให้ทำดีต่อบิดา มารดา ความเชื่อให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมไทยมุสลิม 3) ด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ ทำนา ทำสวน การประมง หัตถกรรมการทอผ้า และ 4) ด้านวัฒนธรรม เช่น การบริโภคอาหารในชุมชน วัฒนธรรมความบันเทิงนันทนาการ วัฒนธรรมการแต่งงาน วัฒนธรรมการแต่งกาย

ทั้งนี้ ในอดีตเพลงกล่อมเด็กมลายูได้รับความนิยมขับร้องในทุกช่วงวัยโดยเฉพาะผู้ อาวุโสใช้ขับกล่อมให้ลูกหลานฟังเพื่อความเพลิดเพลิน ปัจจุบันการสืบทอดเพลงกล่อม เด็กมลายูในกลุ่มสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาในรูปแบบการขับร้องเป็นสื่อ การเรียนการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาทักษะเด็ก ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในกระบวนการ ชัดเกลาสอนคุณธรรมจริยธรรมให้เยาวชนเป็นมุสลิมที่ดีในสังคม

คำสำคัญ: วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เพลงกล่อมเด็กมลายู สภาพสังคมไทยมุสลิม

บทนำ

เพลงกล่อมเด็ก (Lullaby) เป็นวรรณกรรมรูปแบบหนึ่งที่ได้รับการ สืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง สืบทอดกันโดยใช้ภาษาเป็นสื่อ มีการสืบทาย แบบปากต่อปากโดยไม่มีการขีดเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร หรือที่เรียกว่า “มุขปาฐะ” (Oral Tradition) ซึ่งนับเป็นวรรณกรรมที่มนุษย์ทั้งโลกรู้จักกัน เปรียบเสมือนแหล่ง รวมความสุข ความฝัน และจินตนาการของคนสมัยก่อน ที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา ด้วยวาจา มีการขับร้องสืบทอด จดจำกันมาตั้งแต่ยุคอดีตจนถึงปัจจุบัน (Phongjit, 2011, p. 12) เป็นมรดกที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ แสดงออก ถึงความสามารถ ไหวพริบ ปฏิภาณ ความละเอียดอ่อนทางอารมณ์ และสะท้อนให้เห็น สภาพสังคมชีวิตความเป็นอยู่ของคนสมัยก่อน เช่น ความรักความผูกพันที่แม่มีต่อลูก อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งเนื้อเพลงกล่อมเด็กยังได้ให้คุณค่าด้านภาษาในเชิงวรรณศิลป์ และ แง่มุมของการสื่อสาร บทร้องเพลงกล่อมเด็กยังมีส่วนช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษา โดยไม่รู้ตัว (Sangwachirapiban, 2012, p. 1) ตลอดจนเป็นเพลงสำหรับขับกล่อมเด็ก ให้ได้รับความเพลิดเพลินในเวลาอน (O-manee, 2009, p. 4) และยังช่วยสร้างความ อบอุ่นทางใจให้แก่เด็ก สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างแม่กับลูก ทั้งนี้เนื้อเพลงกล่อม เด็กยังสะท้อนลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นแฝงเร้นในเนื้อเพลงเพื่อเป็นบทบันทึกภาพ ทางสังคมที่สามารถอธิบายลักษณะวัฒนธรรมของสังคมพื้นฐานได้เป็นอย่างดี (Pakmaluk, 2015, p. 23) สอดคล้องกับเพลงกล่อมเด็กมลายูของไทยมุสลิมด้วย

เอกลักษณ์ของบทเพลงกล่อมเด็กที่ผู้ขับกล่อมร้องให้บุตรหลานในครอบครัวฟัง ผู้ขับกล่อมจึงหยิบยกเรื่องราวการใช้ชีวิตประจำวันทั้งวัฒนธรรมการดำรงชีวิตที่แฝงเร้นในเนื้อเพลงกล่อมเด็กด้วยทำนองภาษามลายู จึงทำให้เพลงกล่อมเด็กมลายูแต่ละเพลงล้วนมีเนื้อหาเรื่องราวภาพสะท้อนวิถีชีวิตและสังคมไทยมุสลิมชายแดนใต้ รวมทั้งแฝงคติธรรมคำสอนที่สามารถขัดเกลาจิตใจของบุตรหลานให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรมได้เป็นอย่างดี ดังงานวิจัยของ Salah (1997, p. abstract) ที่ศึกษาเพลงกล่อมเด็กไทยมลายู: มรดกทางภาษาและวัฒนธรรมกลุ่มชนมลายู พบว่า เพลงกล่อมเด็กมีส่วนช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติ เด็กได้ร่วมรับรู้ถึงสภาพทางเศรษฐกิจ ค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่คนในสังคมต้องประสบ เพื่อที่เด็กจะได้เติบโตและปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามความต้องการของสังคม เพลงกล่อมเด็กเป็นกระจกสะท้อนสังคม เป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรมให้สมาชิกในครอบครัวและคนในสังคม เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ความรู้และความเชื่อในหลักศาสนาอิสลามและถ่ายทอดค่านิยมทางสังคม

ชุมชนมุสลิมปัตตานีในปัจจุบันเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ อาศัยอยู่รวมในชายคาเดียวกัน ประกอบด้วย ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก หลาน นับเป็นครอบครัวที่มีความอบอุ่น เมื่อบ้านไหนมีลูกเล็กหรือช่วงก่อนนอนผู้เป็นแม่หรือผู้อาวุโสของครอบครัวจะมีบทบาทอย่างยิ่งในการขับร้องโดยใช้เพลงกล่อมเด็กภาษามลายูเป็นสื่อกลาง แต่บางครั้งผู้ร้องอาจลืมหืมหรือร้องผิดเพี้ยนไปจากเดิมทำให้เรื่องราวของบทเพลงจึงไม่คงที่แน่นอน เนื้อหาบางช่วงบางตอนอาจขาดหายหรือเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงจากเดิม ซึ่งสภาพของบทเพลงกล่อมเด็กมลายูจะดำรงอยู่ได้นานเพียงใดจึงขึ้นกับความทรงจำของผู้ร้อง ผู้ฟัง และสภาพแวดล้อมของสังคมไทยมุสลิมในปัจจุบันเป็นสำคัญ

ดังนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมบทเพลงกล่อมเด็กมลายูไว้อย่างเป็นระบบ บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนที่จะสูญหายไปพร้อมกับอายุขัยของผู้ขับร้องตลอดจนเพื่อถ่ายทอดสู่เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้ตระหนักเห็นคุณค่าของบทเพลง

กล่อมเด็กมลายูที่เป็นวรรณกรรมที่เก่าแก่ของคนในสามจังหวัดชายแดนใต้ เป็นมรดกที่ตกทอดมา ยังคงมีชีวิตอยู่ในท้องถิ่นต่อไป พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพลงกล่อมเด็กมลายูกับสภาพสังคมไทยมุสลิมในยุคปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญคุณค่าของภูมิปัญญาเพลงกล่อมเด็กมลายูที่แฝงไว้ซึ่งความคิดด้านจริยธรรม คติธรรมที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการขัดเกลาบุตรหลานให้เป็นคนดีของสังคม ขณะเดียวกันได้เห็นภาพสะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรมของสังคมไทยมุสลิมชายแดนใต้ในอดีตที่สามารถนำมาเชื่อมโยงสู่ปัจจุบัน ซึ่งมีคุณค่าทางจิตใจและมูลค่าทางสังคมในอนาคต

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อรวบรวมเพลงกล่อมเด็กมลายูที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน
- 2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงกล่อมเด็กกับสภาพสังคมไทยมุสลิม

วิธีการศึกษา

- 1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักมาจากหลากหลายชุมชน ในอำเภอยะหริ่งและอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยเลือกเจาะจงสองอำเภอดังกล่าวเพราะพื้นที่อำเภอยะหริ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เคยเป็นเมืองท่าในอดีต และเป็นที่ตั้งของวังยะหริ่งซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ส่วนอำเภอโคกโพธิ์ เป็นอำเภอรอยต่อระหว่างจังหวัดยะลาและจังหวัดสงขลา ทั้งสองอำเภอมีวรรณกรรมมุขปาฐะด้านเพลงกล่อมเด็กจำนวนมากที่คนในพื้นที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษอย่างไม่เป็นทางการ โดยกำหนดเกณฑ์ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องเป็นบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ที่ยังคงขับกล่อมและจำบทเพลงกล่อมเด็กมลายูได้ ซึ่งในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยระมัดระวังเรื่องของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการศึกษา

ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะคัดเลือกเฉพาะอาสาสมัครที่ยินดีและยินยอมเข้าร่วมให้ข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลจำนวนทั้งหมด 24 คน

2) การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ภาคสนาม ประกอบด้วย 2.1) สํารวจพื้นที่ศึกษา โดยกำหนดชุมชนที่อยู่ในอำเภอยะหริ่งและอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี 2.2) สํารวจผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชนที่ศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งหมด 24 คน 2.3) ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถามลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) รวบรวมเพลงกล่อมเด็กเท่าที่ปรากฏในชุมชน และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ขอความยินยอมในการบันทึกเสียงจากอาสาสมัครผู้ให้ข้อมูลทุกครั้งเพื่อการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทเพลงกล่อมเด็ก โดยลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญและผ่านการทดลองใช้สัมภาษณ์กับกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักก่อนจะดำเนินการเก็บข้อมูลจริง

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการดังนี้ 4.1) ถอดเนื้อความจากเทปบันทึกเสียงเป็นภาษาเขียน และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและภาษามลายูเป็นผู้ตรวจทาน นำบทเพลงกล่อมเด็กทั้งหมดมาวิเคราะห์คัดเลือก เรื่องไหนซ้ำซ้อนจะดำเนินการคัดออกจัดประเภทเพลงกล่อมเด็กโดยจำแนกตามเนื้อเพลง แล้วนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงกล่อมเด็กมลายูกับสภาพสังคมไทยมุสลิม 4 ด้าน คือ ด้านการนับถือศาสนา ด้านความเชื่อ ค่านิยมหรือคุณธรรม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านวัฒนธรรม 4.2) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล (Trustworthiness) ใช้เกณฑ์พิจารณาตาม

แนวคิดของ Lincoln & Guba (2013, n.d.) ดังเช่น ความเชื่อถือได้ของข้อมูล (Credibility) ผู้วิจัยดำเนินการอย่างมีกระบวนการ การตรวจสอบแบบสามเส้า เพื่อยืนยันความสอดคล้องของข้อมูลจากเอกสารและผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ (Dependability) ต่อผลการวิจัยและสามารถยืนยันผลการวิจัย (Confirm ability) ที่ถูกต้องได้

5) จริยธรรมการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงจริยธรรมการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก ก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยลงพื้นที่สร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อสร้างความไว้วางใจ โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาและสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วม หากมีการแจ้งว่ายินยอมเข้าร่วมจึงจะเริ่มกระบวนการเก็บข้อมูลและสามารถถอนตัวหากเกิดภาวะไม่สะดวก

ผลการศึกษา

การศึกษาวិเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพลงกล่อมเด็กมลายูกับสภาพสังคมไทยมุสลิมในยุคปัจจุบัน ผลการศึกษพบว่า บทเพลงกล่อมเด็กมลายูที่รวบรวมได้ในปัจจุบัน 110 เพลง เพลงกล่อมเด็กทั้งหมดนี้แสดงความสัมพันธ์กับสภาพสังคมไทยมุสลิมในยุคปัจจุบัน จำนวน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) เพลงกล่อมเด็กมลายูที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

การศึกษาได้รวบรวมบทเพลงกล่อมเด็กมลายูจากพื้นที่ทั้งหมด 110 บทเพลง สามารถจำแนกตามประเภทของเนื้อเพลง ได้แก่

1.1) ด้านศาสนา เช่น บทเพลงที่กล่าวถึงมุสลิมกับการศรัทธาต่ออัลลอฮ การละหมาด ความตายในอิสลาม การศึกษาหาความรู้ด้านศาสนา ความเป็นเอกภาพของอัลลอฮ และชีวประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด จำนวน 16 บทเพลง

1.2) ด้านความเชื่อหรือค่านิยมการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่ชาวไทยมุสลิม เช่น บทเพลงกล่าวถึงความเชื่อหรือค่านิยมให้ทำดีต่อบิดามารดา ความเชื่อให้ปฏิบัติ

ตามกฎหมายของสังคมไทยมุสลิม และบางตอนกล่าวถึงความเชื่อในเรื่องสัตว์ร้าย
จำนวน 21 บทเพลง

1.3) ด้านการประกอบอาชีพ เช่น บทเพลงกล่าวถึงการประกอบอาชีพทำนา
ทำสวน ทำประมง หัตถกรรมการทอผ้า จัดสาน จำนวน 17 บทเพลง

1.4) ด้านวัฒนธรรมไทยมุสลิม แบ่งประเภทย่อย ดังนี้

(1) วัฒนธรรมการบริโภคอาหาร บางตอนกล่าวถึงการนำปลาหมึก
มาทำเป็นขนมหวาน กล่าวถึงปลาโอ ปลาอินทรีอาหารที่รับประทานในชุมชนท้องถิ่น
ภูมิปัญญาการถนอมอาหาร และกล่าวถึงผลไม้ต่าง ๆ ในพื้นที่จำนวน 11 บทเพลง

(2) วัฒนธรรมด้านการแต่งงาน หรือการจัดพิธีนิกะ ความรักของ
หนุ่มสาว มีจำนวน 14 บทเพลง

(3) วัฒนธรรมในครอบครัวมุสลิม เช่น การมีลูกหลายคน กล่าวถึง
สมาชิกในครอบครัว มีจำนวน 7 บทเพลง

(4) วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในสังคม วิถีชีวิตในชุมชน เช่น การให้
สละมอวยพรระหว่างกัน การเยี่ยมเยียนเพื่อนบ้าน มีจำนวน 13 บทเพลง

(5) วัฒนธรรมความบันเทิง นันทนาการ จำนวน 6 บทเพลง

(6) วัฒนธรรมการแต่งกาย ความงามของสตรี จำนวน 5 บทเพลง

2) ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงกล่อมเด็กกับสภาพสังคมไทยมุสลิม

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อ 1 ทำให้ผู้วิจัยได้บทเพลงกล่อมเด็กมลายูที่
ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 110 บทเพลง แล้วนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง
เพลงกล่อมเด็กมลายูกับสภาพสังคมไทยมุสลิมจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการนับถือศาสนา
ด้านความเชื่อ ค่านิยมคุณธรรม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านวัฒนธรรมไทยมุสลิม
ดังผลการศึกษาต่อไปนี้

2.1) เพลงกล่อมเด็กมลายูกับการนับถือศาสนาของคนไทยมุสลิม ดังนี้

2.1.1) บทเพลงกล่าวถึงการศรัทธายำเกรงต่ออัลลอฮ์และการ
ละหมาด จำนวน 5 บทเพลง เป็นเพลงที่เน้นสอนให้บุตรหลานตั้งใจเรียนรู้เรื่องศาสนา

เปาะฮายี ปี่เยาะเหมะเราะ มาโห๊ะฮูตั่ง มี๋อบูรู ฮุซอ
โอรังมืองายี กู้อัต กือปาตออัลลอฮ โอรังสมาแย ลือปัสกันดูลอ

2.1.2) บทเพลงกล่าวถึงความตายในอิสลาม จำนวน 2 บทเพลง

2.1.3) บทเพลงกล่าวถึงการศึกษาคำความรู้ทางศาสนาและทาง

<u>อีลุม อูคามอ</u> ญำงัน ตีลูปอ	<u>อีลุมเกอฮีโตปัน</u> ปูละอะดีจาร์
ป็องายาลัน กรุ ญำงัน กือแจวอ	กือละ กามู มื่อญูอสาณาตี

78

2.1.4) บทเพลงที่กล่าวถึงความเป็นเอกภาพของอัลลอฮ์ จำนวน 3 เพลง เป็นบทสวดที่มุสลิมนิยมนำมาร้องให้บุตรหลานฟังตั้งแต่เด็กแรกเกิดใหม่ ๆ เป็นการสร้างหลักศรัทธาให้มั่นคงแก่เด็ก และยังมีบทเพลงที่กล่าวถึงชีวประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด จำนวน 3 เพลง เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับท่านศาสดามุฮัมมัดสมัยยังเด็กและครอบครัวของท่าน เพื่อต้องการให้เยาวชนมุสลิมได้เรียนรู้ชีวประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ผ่านบทเพลงกล่อมเด็ก

2.2) เพลงกล่อมเด็กมลายูกับด้านความเชื่อ ค่านิยมการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่ชาวไทยมุสลิม บทเพลงกล่อมเด็กมลายูที่มุสลิมนิยมนำมาขับร้องกล่อมลูกในด้านความเชื่อ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องความเชื่อที่เชื่อมโยงตามหลักการสอนของศาสนา ความเชื่อตามหลักคำสอนของท่านศาสดามุฮัมมัด ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีสมบูรณ์แบบที่มุสลิมทุกคนเชื่อฟังและยึดถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดในการดำเนินชีวิต อิสลามมีข้อห้ามในเรื่องความเชื่อเรื่องดวงชะตา ราศี ผูกดวง หมอดู ห้ามถือโชคกลางของขลัง ฤกษ์ยาม และไสยศาสตร์ทั้งหลาย ดังนั้นสังคมมุสลิมจึงไม่ได้ปลูกฝังความเชื่อในด้านนี้ บทเพลงกล่อมเด็กด้านความเชื่อ ส่วนใหญ่จะเป็นความเชื่อในเชิงประจักษ์เชิงเหตุเชิงผลมากกว่า ดังเช่น

2.2.1) บทเพลงที่กล่าวถึงความเชื่อ ค่านิยมในเรื่องการเคารพต่อบิดามารดา ความเชื่อในเรื่องการทำความดีจะได้ดี จำนวน 11 เพลง เป็นเพลงที่สอนให้บุตรหลานมีความกตัญญูเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดาและสอนให้บุตรหลานเชื่อในค่านิยมการทำความดีจะนำความผาสุกมาสู่ตนเองในอนาคต

2.2.2) บทเพลงที่กล่าวถึงความเชื่อในค่านิยมคุณธรรมในเรื่องการประพฤติตนไม่ดีไม่นำภัยมาสู่ตนเอง จำนวน 4 เพลง เพลงกล่อมเด็กมลายูมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อหรือค่านิยมให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม สอนให้บุตรหลานเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคม เช่น การสอนบุตรหลานให้เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา เป็นคนดี ไม่พูดโอ้อวดกับผู้อื่น ไม่เล่นการพนัน ตัวอย่าง

	<u>จูบ ฮีโตะ ปาโงะกือลาปอ</u> <u>จูบ ฮีโตะ นาเซฮัต อีบูบาปอ</u> <u>ปาโงะ ยังฮีโตะ ปือตาลี ตาลี</u> <u>ปือรจากับ ปือชา ยางัน ซือกาลี</u>	<u>บูเวะห์ญู เลอบะ ปือตาลี ตาลี</u> <u>ปือจากับ ปือชา ยางัน ซือกาลี</u> <u>ลาตูปือซี บอเวะห์กือซือเบอรัง</u> <u>นัสจายอ กามู ดีปือซี อูรัง</u> <u>ผลดกเต็มลำต้น</u> <u>อย่าพูดโอ้อวดเป็นอันขาด</u> <u>หากเราไปที่ไหน</u> <u>ไม่อย่างนั้นคนรอบข้างไม่ชอบเรา</u>
คำแปล	เจริญอกงาม ต้นมะพร้าว ลองเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ต้นไม้ที่มีผลดก <u>อย่าพูดโอ้อวดเป็นอันขาด</u>	ตีเยะตูลี ดีมาเก อูละ กาเลา <u>โอรังยูติ</u> ลือกัตปาละ
คำแปล	นกกระจาบ นกกระจอก บุคคลใดที่มีสวณ เป็นคนรวย	นกกระจิบ กำลังกินหนอง ถ้าบุคคลนั้น<u>ติดการพนัน</u>ก็เหลือแต่ตัว

2.2.3) บทเพลงที่กล่าวถึงความเชื่อในเรื่องสัตว์ร้าย จำนวน 6 เพลง ผู้ร้องขับร้องเพื่อต้องการให้เด็กเชื่อฟังและแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แต่บางครั้งเพลงกล่อมเด็กกลับมีบทบาทในด้านความเชื่อ ดังเช่น ความเชื่อเรื่องการกล้วนกฮูก งู กระเห็น ฯลฯ ในขณะที่ขับกล่อม หากเด็กยังงอแงไม่ยอมหลับผู้ใหญ่มักจะยกตัวอย่างสัตว์บางชนิดมาขับร้องในเพลงกล่อมเด็กมลายู จนเกิดเป็นความเชื่อและกล้วสัตว์ชนิดนั้น ๆ ทั้งนี้ ตัวอย่าง

	กาจำ เปเตาะ เปเตาะ ตีโด อาเดะ ตีโด	ปีลึง ซาตุ ซาตุ ตาโกะ<u>บุรง ฮาตุ</u>
คำแปล	ถั่วเป็นชั้น ชั้น นอนเถิด ลูกนอน	นับ ทีละเม็ด ทีละเม็ด กลัวนกฮูกจะมาหา

2.3) เพลงกล่อมเด็กมลายูกับการประกอบอาชีพของชาวไทยมุสลิม

จากการศึกษาเพลงกล่อมเด็กบางตอนกล่าวถึงสภาพสังคมไทยมุสลิมในการประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น การปลูกต้นหอมการทำสวน การทำนาปลูกข้าว กล่าวถึงอาชีพประมง จับกุ้งจับปลาในฤดูฝน อาชีพหัตถกรรมการทอผ้า การสานใบจาก และ

บางตอนกล่าวถึงบทบาทอาชีพของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งในครอบครัวมุสลิมผู้เป็นพ่อมีหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว จะต้องรับผิดชอบทำทุกสิ่งที่เป็นเรื่องนอกบ้านหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว เพื่อผู้เป็นแม่จะได้ใช้เวลาอย่างเต็มที่ในการดูแลงานบ้านและเลี้ยงดูลูก แต่บางครอบครัวพ่อแม่ช่วยกันทำมาหากิน ทำนา ตัวอย่าง

โน โน ตีเยาะ	ตีเยาะมาแกปาดี
อาเนาะ ดูโตะ ตีเยาะ	เมาะมือจารีปาดี
โน โน ตีเยาะ	ตีเยาะมาแกปาดี
อาเนาะ ดูโตะ ตีเยาะ	เมาะมือจารีลากี
โน โน ตีเยาะ	ตีเยาะ มาแกปาดี
อาเนาะ ยาแ่ง ตีเยาะ	<u>เมาะอาเยาะมือนาแนปาดี</u>
คำแปล	
เปลเอ๋ย เปลนกระจาบ	นกระจาบกินข้าวเปลือก
ลูกกำลังร้องไห้	แม่ไปหาข้าวเปลือก
เปลเอ๋ย เปลนกระจาบ	นกระจาบกินข้าวเปลือก
ลูกกำลังร้องไห้	แม่ไปหาสามี
เปลเอ๋ย เปลนกระจาบ	นกระจาบกินข้าวเปลือก
ลูกอย่าร้องไห้	พ่อกับแม่กำลังปลูกข้าว

2.4) เพลงกล่อมเด็กกับวัฒนธรรมไทยมุสลิม

2.4.1) วัฒนธรรมการบริโภคอาหาร จำนวน 11 บทเพลง บทเพลงกล่อมเด็กมลายูบางตอนได้กล่าวถึงการนำปลาหมึกมาทำเป็นอาหาร ดังเช่น การนำปลาหมึกมาทำเป็นขนมหวาน ปลาหมึกยัดไส้ข้าวเหนียว หรือที่เรียกว่า “ตูปะชูตง” ที่ได้รับการขนานนามว่า เป็นขนมหวานที่แสนอร่อยแห่งท้องทะเลรอบอ่าวปัตตานี กล่าวถึงความอร่อยของปลาโอ ปลาอินทรี และกล่าวถึงภัยของการกินอิมเป็นภัยต่อประเทศชาติ ซึ่งอิสลามแนะนำให้รับประทานอาหารพอประมาณ คือ แบ่งเป็น 3 ส่วน อาหาร 1 ส่วน น้ำ 1 ส่วน และอากาศ 1 ส่วน การรับประทานอาหารอิมจนเกินไป ทำให้เป็นภัยต่อสุขภาพ เป็นอันตรายต่อชีวิต และเป็นภัยต่อประเทศชาติ บางตอนกล่าวถึงอาหารที่รับประทานกันในชุมชน เช่น ผัดเผ็ด แกงส้ม การนำใบบอนและ

สับประตมาแกง บางตอนกล่าวถึงภูมิปัญญาการถนอมอาหาร การดองผักบั้งในโอง
การตำข้าวเปลือกในครกไม้และผลไม้ต่างๆ ที่ปรากฏในพื้นที่ เช่น ลูกหยี สับประต
น้อยหน้า ตัวอย่าง

แตแฮ ตาโอะดีซุงา ปือตง

กือนอสีงัตตือลอปัตลอปัต

ป็นาดัน ลาโอะ นามอซุตง

สือตะ สางัต บัวะกือตูปัต

คำแปล

ตกเบ็ดที่แม่น้ำเบตง

ติดเบ็ดตื้นไปตื้นมา

สัตว์ทะเลมีนามว่า ปลาหมึก ช่างโอซานมาทำปลาหมึกยัดไส้ข้าวเหนียว

2.4.2) วัฒนธรรมด้านการแต่งงาน ความรัก จำนวน 14 เพลง บาง

ตอนได้กล่าวถึงวัฒนธรรมการนิเคหรือการแต่งงาน ดังเช่น การจัดพิธีนิเคหีในคืนวัน
ศุกร์ บางตอนกล่าวถึงชายหญิงมุสลิมที่ยังไม่ได้แต่งงานไม่อนุญาตให้อยู่ตามลำพังใน
ห้องที่มีมิดชิด ชายหญิงไม่สามารถแสดงความรักต่อกันในลักษณะการสัมผัสทางกาย
ขณะที่ยังไม่ได้เข้าร่วมพิธีนิเคตามหลักศาสนา ตัวอย่าง

เจ๊ะบีเตาะ โอรัง ปือตานิง

บูเวาะ รอน มาเสาะ บือจือเกาะ

เตาะสุเตาะ กิตอ ดูโต๊ะ ปือซีนี

จาร์โต๊ะ อีแม กิตอ ปือนีเกาะ

คำแปล

เจ๊ะบีเตาะเป็นคนปัตตานี

ผลน้อยหน้ากำลังสุขยอม

คงไม่เหมาะถ้าเราสองอยู่แบบนี้

จงรีบไปหาโต๊ะอีหม่ามเพื่อนิเคหีเถิด

2.4.3) วัฒนธรรมในครอบครัวมุสลิม จำนวน 7 เพลง บท

เพลงกล่อมเด็กบางตอนได้กล่าวถึงวัฒนธรรมการมีลูกหลายคนของครอบครัว
มุสลิม เช่น “จูกู โต๊ะแฉ ลาแป จีเจ๊ะดูวอบูโละ”(คุณตามีหลานแปดคน มีหลาน
ยี่สิบคน) กล่าวถึง การมีลูกหัวปีท้ายปี “อาเนาะ อาเนาะ เตาะแดบือซาเนาะบู
และเฮาะลายน”(ลูกคนเล็กไม่ทันจะโต จะมีน้องคนใหม่มา) บางตอนกล่าวถึง
การอยู่รวมกันเป็นครอบครัว พ่อแม่จะขับกล่อมเพลงให้ลูกฟัง เช่น “ดู ดู ดู อา

ตะ เนาะดีโต เนาะดีโต ดืองัน อาเยาะ ” (คู่คู่น้องกำลังจะนอนจะนอนกับพ่อ)
เป็นการบ่งบอกถึงความผูกพันที่ลูกมีต่อพ่อแม่

2.4.4) วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันวิถีชีวิตในชุมชน จำนวน 13 เพลง เช่น บทเพลง กล่าวถึงมุสลิมต้องกล่าวทักทายให้สลามต่อมุสลิมด้วยกัน เป็นเพลงที่สอนให้มุสลิมเป็นพี่น้องกันต้องให้สลามต่อกัน เพื่อเป็นการส่งเสริมความรัก ความสามัคคีและสมานฉันท์ระหว่างกัน บางเพลงกล่าวถึงวัฒนธรรมการเย็บและการรำลาของมุสลิม เป็นเพลงที่ส่งเสริมให้มุสลิมมีการเย็บเยียนเอาใจใส่ต่อเพื่อนบ้านและคนอื่น ๆ ตลอดจนสอนให้มุสลิมได้เรียนรู้วัฒนธรรมมารยาทของการเย็บเยียนพี่น้องมุสลิมด้วยกัน พร้อมทั้งการจับมือสลาม (ทั้งสองฝ่ายสัมผัสมือกัน) การใส่ใจและรักษาน้ำใจของผู้อื่นในสังคม

2.4.5) วัฒนธรรมความบันเทิงหรือนันทนาการ มีจำนวน 6 บทเพลง เช่น กล่าวถึงการเล่นดนตรีเป่าปี่ ตีกลอง การละเล่นว่าววงเดือน การดูหนังละครแนวจักร ๆ วงศ์ ๆ ที่แฝงด้วยคติสอนผู้ชม การเล่นถ่ายปัญหาฝึกทักษะทางปัญญา และกล่าวถึงความบันเทิงของการนับตัวเลข

2.4.6) วัฒนธรรมด้านการแต่งกายและความสวยงามของสตรี เพลงกล่อมเด็กบางตอนกล่าวถึง การซื้อผ้าจากเคดาห์มาตัดเป็นชุดแต่งงาน มุสลิมในพื้นที่มักเดินทางไปมาหาสู่กับประเทศเพื่อนบ้านมาเลเซีย และนิยมซื้อผ้าถุง ผ้าซอกแคะ ผ้าปาเต๊ะหรือผ้าตัดเสื้อมาตัดเป็นชุดมลายูสำหรับใส่ในโอกาสสำคัญ และบทเพลงกล่อมเด็กมลายูบางตอนกล่าวถึงการทาใบเตียน (ฮินนา) ที่เล็บมือของสตรี

อภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมบทเพลงกล่อมเด็กมลายูจากพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 110 บทเพลง ได้จำแนกเป็นประเภทโดยวิเคราะห์ตามเนื้อเพลง ได้แก่ ด้านศาสนา ด้านความเชื่อ ค่านิยมคุณธรรม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านวัฒนธรรมไทยมุสลิม เช่น วัฒนธรรมการบริโภคอาหาร วัฒนธรรมการแต่งงาน วัฒนธรรม

ในครอบครัวมุสลิม วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน วิธีชีวิตในชุมชน วัฒนธรรมความบันเทิง นันทนาการ วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย ความสวยงามของสตรี ซึ่งสามารถอธิบายผลตามประเด็น ดังนี้

1) เพลงกล่อมเด็กมลายูกับภาพสะท้อนวิถีชีวิตและสังคมไทยมุสลิมในอดีตที่สัมพันธ์กับปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อเพลงกล่อมเด็กมลายูจะพรรณนากล่าวถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมในท้องถิ่นชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ของสังคมไทยมุสลิมในอดีตได้อย่างครอบคลุม เป็นภาพสะท้อนหรือเป็นกระจกส่องให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตการประกอบอาชีพของคนในชุมชนไทยมุสลิมในอดีต เช่น การทำนาทำสวน การจับปลาตามฤดูกาล ช่วงเวลาว่างจะทำการเพาะปลูก อาชีพงาน หัตถกรรมการทอผ้า การสานใบจาก รวมทั้งเห็นภาพความสัมพันธ์เชื่อมโยงวัฒนธรรมในอดีตที่ยังคงปรากฏในปัจจุบัน เช่น วัฒนธรรมการบริโภคอาหารของคนที่อยู่ริมทะเล นำปลาหมึกมาทำเป็นขนมหวาน ตูปะซูดง ซึ่งเป็นอาหารเมนูเด็ดของปัตตานีในปัจจุบัน วัฒนธรรมการแต่งงานหรือนิกะ การทักทายให้สลาม ความบันเทิงนันทนาการ เช่น การเล่นว่าววงเดือน และการทำฮินนาที่เล็บมือของสตรี ที่ยังคงมีให้เห็นในปัจจุบัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมุสลิมในอดีตที่สะท้อนผ่านหรือแฝงเร้นในเนื้อเพลงกล่อมเด็กมลายูอันเป็นมรดกตกทอดมาถึงปัจจุบัน ดังที่ Sangwachirapiban (2012, p. 1) กล่าวว่า เพลงกล่อมเด็กเป็นมรดกที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ แสดงออกถึงความสามารถ ไหวพริบ ปฏิภาณ ความละเอียดอ่อนทางอารมณ์ และสะท้อนให้เห็นภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ของคนสมัยก่อน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kongjan (2013, p. abstract) ที่ศึกษาพบว่า เพลงกล่อมเด็กภาคใต้สะท้อนให้เห็นความเชื่อศาสนาประเพณีพิธีกรรม และวิถีชีวิตของคนปักษ์ใต้ และด้วยเอกลักษณ์ที่เพลงกล่อมเด็กเป็นเพลงที่ร้องขับกล่อมในครอบครัว ดังนั้นผู้ขับกล่อมจึงหยิบยกเรื่องราวการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งการดำรงชีวิตมาแต่งในเนื้อเพลงกล่อมเด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kananurak (1981, p.

abstract) ที่ศึกษาเพลงกล่อมเด็กไทยมุสลิม พบว่า เนื้อเพลงกล่อมเด็กไทยมุสลิมภาษามลายูที่รวบรวมได้เป็นเพลงที่สะท้อนเกี่ยวกับสัตว์ พืช ธรรมชาติ สภาพภูมิศาสตร์ คำสอนคติเตือนใจ ความศรัทธาต่อศาสนาอิสลาม ประชดเสียดสี นินทาบุคคลต่างๆ ความรักของหนุ่มสาว ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมประเพณี และบันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ และยังสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมประเพณี การเล่นว่าววงเดือน การต่อเรือ แข่งเรือกอลและ การแห่นก การโกนผมไฟ การแต่งงาน การหย่าร้าง ความเชื่อเกี่ยวกับว่าววงเดือน การแต่งกาย บันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์สมัยที่จีนนำเรือสำเภามาค้าขายที่ปัตตานีทางทะเล จะเห็นว่าเพลงกล่อมเด็กมลายูแต่ละบทเพลงล้วนมีเนื้อหาและเรื่องราวภาพสะท้อนวิถีชีวิตและสังคมไทยมุสลิมอดีต พร้อมทั้งแฝงคติธรรมคำสอนที่สามารถขัดเกลาจิตใจของบุตรหลานให้เป็นคนมีคุณธรรมและจริยธรรม และมีมูลค่าทางด้านจิตใจเป็นอย่างดี

2) เพลงกล่อมเด็กมลายูกับบทบาทด้านความบันเทิง

การศึกษายังพบว่า ในอดีตเพลงกล่อมเด็กมลายูได้รับความนิยมขับร้องในทุกช่วงวัย โดยเฉพาะผู้อาวุโสใช้ขับกล่อมให้ลูกหลานฟังเพื่อความเพลิดเพลินในเวลานอน ส่วนวัยหนุ่มสาวจะขับร้องรำพันความรู้สึกของตนเพื่อให้อีกฝ่ายรับรู้ ร้องประชดเสียดสีความรักเพื่อให้ตนเองรู้สึกสบายใจ ปัจจุบันมุสลิมบางครอบครัวได้นำบทเพลงกล่อมเด็กมลายูหรือนำบทสวดการขอดุอา (ขอพร) มาร้องเป็นเพลงกล่อมเด็กทำนองเพลงช้า ร้องเข้าไปซ้ามา จนเด็กหลับ สรุปได้ว่า การร้องเพลงกล่อมเด็กมลายูเพื่อความบันเทิง นอกจากเป็นที่นิยมของคนในอดีตแล้ว ปัจจุบันก็ยังคงเป็นที่นิยมอยู่ ขับร้องเพื่อความเพลิดเพลินในการกล่อมลูก ดังที่ Thongdee (1999, p. 40) กล่าวว่า เพลงกล่อมเด็กมีบทบาทสำคัญด้านความบันเทิงทำให้เด็กนอนหลับง่ายและหลับอย่างเป็นสุข เนื่องจากเนื้อร้องของเพลงกล่อมเด็กส่วนมากจะมีเนื้อร้องสั้นๆ โดยผู้ร้องจะร้องเพลงพร้อมกับไกวเปลไปมา และจะร้องเรื่อยไปจนเด็กหลับ ซึ่งเพลงกล่อมเด็กน่าจะมีวิวัฒนาการมาจากการเล่านิทาน หรือนิยายให้เด็กฟังในเวลานอนนั่นเอง โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน (Khlaishubhan, 1988, p. 2)

3) ค่านิยมเพลงกล่อมเด็กมลายูทั้งในอดีตและปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาถึงค่านิยมเพลงกล่อมเด็กมลายูทั้งอดีตและปัจจุบัน พบว่า ในอดีตเพลงกล่อมเด็กมลายูได้รับความนิยมขับร้องในทุกช่วงวัย สามารถรับฟังได้ทุกโอกาส โดยเฉพาะบ้านไหนที่มีบุตรหลานหลายคน ผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสในบ้านมักจะขับร้องเป็นประจำ การร้องบทเพลงกล่อมเด็กเพื่อให้เด็กมีความเพลิดเพลินให้เด็กหลับเร็ว เด็กจะรู้สึกอบอุ่นทางใจเหมือนมีแม่คอยดูแลอยู่ตลอดเวลา และยังเป็นเครื่องมือในการอบรมขัดเกลาบุตรหลานได้อีกด้วย ดังที่ Chokpaisan (1994, p.1) กล่าวว่า เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ นอกจากเป็นเพลงที่ผู้ร้องใช้ขับกล่อมให้เด็กนอนหลับแล้ว ยังเป็นเพลงที่ผู้เลี้ยงใช้เป็นเครื่องมือผ่อนคลายความตึงเครียดและความเบื่อหน่ายในการเลี้ยงดูเด็ก และผู้ขับร้องได้สอดแทรกถึงสภาพชีวิตความเชื่อ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ เอาไว้ บทเพลงบางตอนมีคติเตือนใจ ผู้ขับกล่อมก็ร้องสั่งสอนเด็กไปในตัว สอดคล้องกับ Thawornset (2003, p. 10) ที่กล่าวว่า ในเพลงกล่อมเด็กมีการแทรกคำสั่งสอนต่างๆ เอาไว้ เช่น การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว สอนให้มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ส่งเสริมให้ปฏิบัติหรือมิให้ปฏิบัติในเรื่องบางเรื่อง สอนให้รู้จักประพฤติดุปฏิบัติสิ่งที่ควรปฏิบัติในกาลเทศะ และแทรกข้อความปฏิบัติผ่านความเชื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการรักษาแบบแผนพฤติกรรมของสังคม เป็นเครื่องช่วยควบคุมสังคม ตลอดจนการศึกษาของสังคมที่จะกำหนดว่าผู้ที่ปฏิบัติ จะได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นเครื่องเตือนใจให้คนในสังคมประพฤติปฏิบัติตามค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม เป็นกลไกที่จะคอยเตือนบุตรให้ระลึกถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมและบรรทัดฐานที่ควรปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดคติชนวิทยาที่ว่า เพลงกล่อมเด็กเป็นคติชนวิทยาประเภทใช้ถ้อยคำมีคุณค่าเป็นเสมือนกรอบในการดำรงชีวิตของมนุษย์ (Chitchinakun, 2002, p.16) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Salah (1997, p. abstract) ที่ศึกษาเพลงกล่อมเด็กไทยมลายู: มรดกทางภาษาและวัฒนธรรมกลุ่มชนมลายู พบว่า เพลงกล่อมเด็กมีส่วนช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติเด็กได้ร่วมรับรู้ถึงสภาพทางเศรษฐกิจ ค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนปัญหา

ต่าง ๆ ที่คนในสังคมต้องประสบ เพื่อที่เด็กจะได้เติบโตและปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามความต้องการของสังคม เพลงกล่อมเด็กเป็นกระจกสะท้อนสังคม เป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรมให้สมาชิกในครอบครัวและคนในสังคม เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ความรู้และความเชื่อในศาสนาอิสลามและถ่ายทอดค่านิยมทางสังคม ซึ่งสิ่งนี้คือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของบทเพลงกล่อมเด็กมลายู

4) สถานภาพและบทบาทของบทเพลงกล่อมเด็กมลายูต่อสังคมไทยมุสลิมในปัจจุบัน

ปัจจุบันสถานภาพของบทเพลงกล่อมเด็กมลายูยังคงมีบทบาทสำคัญต่อสังคมไทยมุสลิมและยังคงได้รับความนิยมในบางกลุ่มที่ยังคงร้อง ดังเช่น ด้วยบริบทปัจจุบันพ่อแม่มุสลิมต้องออกไปทำงานนอกบ้านปล่อยให้ลูกอยู่กับผู้อาวุโสในบ้าน ปู่ ย่า ตา ยาย ที่เคยมีประสบการณ์ร้องเพลงกล่อมเด็กมลายูตั้งแต่เด็ก ๆ จะนำมาขับกล่อมให้ลูกหลานฟัง เพื่อเป็นสื่อในการสร้างความรัก ความผูกพัน ใกล้ชิดลูกหลาน และให้เกิดความเพลิดเพลินตลอดวัน ทั้งยังทำให้นึกถึงเรื่องราวในอดีตขึ้นมา มุสลิมบางครอบครัวขับร้องเพลงกล่อมเด็กมลายูเพื่อเป็นเครื่องมือในการอบรมขัดเกลาสอนคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุตรหลานเพื่อเติบโตเป็นมุสลิมที่ดีของครอบครัวของสังคม ซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และบทบาทสำคัญของเพลงกล่อมเด็กมลายูที่มีเพิ่มเติมในปัจจุบัน คือบางโรงเรียนนำบทเพลงกล่อมเด็กมลายูใช้เป็นสื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการให้เด็กตื่นตัว กระตุ้นในช่วงเวลาเรียน หรือบางครั้งใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนให้เด็กได้ฝึกคิดเชิงเหตุผล ดังเช่น Pa-sae (2016, November 16. Interview) ครูสอนโรงเรียนตะโละกาโปร์ ที่ปัจจุบันยังคงร้องเพลงกล่อมเด็กอยู่ และนำเพลงกล่อมเด็กมลายูมาประยุกต์บูรณาการกับภาษาไทย เพื่อเป็นสื่อสอนคุณธรรม จริยธรรม และด้วยอาชีพเป็นครูที่ต้องอยู่กับเด็ก ๆ ที่โรงเรียน บางครั้งจะใช้บทเพลงกล่อมเด็กมลายูประยุกต์เพื่อเป็นนันทนาการให้เด็กตื่นตัว กระตุ้นในช่วงเวลาเรียน หรือบางครั้ง จะแต่งบทเพลงเพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนเชิงรุกให้เด็กได้ฝึกคิดเชิงเหตุผล เช่นเดียวกับที่ศูนย์อบรมจริยธรรมประจำหมู่บ้าน (โรงเรียนตาดีกา) ที่ใช้

ภาษามลายูและภาษาอาหรับเปิดสอนเด็กตั้งแต่อายุ 3-12 ขวบ ได้นำบทเพลงกล่อมเด็กมาเป็นสื่อในการสอนประยุกต์แทรกเนื้อหาส่วนที่ต้องการให้เด็กจดจำ โดยจะให้เด็กร้องพร้อมกันก่อนเลิกเรียน

ปัจจุบันมุสลิมบางครอบครัวก็นำบทสวดการขออูอา (ขอพร) มาร้องเป็นทำนองเพลงช้า ร้องเข้าไปเข้ามา จนเด็กหลับ การนำบทสวดมาขับร้องกล่อมลูกเพื่อเป็นการปลูกฝังหลักการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ดังนั้นสรุปได้ว่า การร้องเพลงกล่อมเด็กมลายูนอกจากเป็นที่นิยมของคนในอดีตแล้ว ปัจจุบันก็ยังคงเป็นที่นิยมอยู่ ขับร้องเพื่อความเพลิดเพลินในการกล่อมลูก เพื่ออบรมขัดเกลาให้บุตรหลานเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นมุสลิมที่ดี และปัจจุบันที่ยังคงนิยมอยู่คือการนำบทเพลงกล่อมเด็กมลายูมาประยุกต์บูรณาการกับภาษาไทยใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน จึงพอจะคาดเดาได้ว่าแนวโน้มเพลงกล่อมเด็กมลายูในอนาคตจะยังคงเป็นที่นิยมต่อไป และอาจจะแพร่กระจายมากกว่าปัจจุบัน หากผู้ที่เกี่ยวข้องหาแนวทางการอนุรักษ์ให้บทเพลงกล่อมเด็กที่มีอยู่ ประยุกต์ให้สอดคล้องกับบริบทสังคม พัฒนาเป็นสื่อนวัตกรรมให้มีคุณค่า และมูลค่า เช่น การรวบรวมบทเพลงกล่อมเด็กมาทำเป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจายในโลกออนไลน์ได้ง่ายรวดเร็วและเข้าถึงสะดวก ดังเช่น จัดทำเป็นคลิปวิดีโอ พัฒนาเป็นโปรแกรมหรือเกมเสริมทักษะเด็ก

สรุป

การศึกษาครั้งนี้ รวบรวมบทเพลงกล่อมเด็กมลายูในปัจจุบันได้ทั้งหมด 110 เพลง ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างเพลงกล่อมเด็กกับสภาพสังคมไทยมุสลิมในยุคปัจจุบัน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนับถือศาสนา 2) ด้านความเชื่อ ค่านิยมคุณธรรม 3) ด้านการประกอบอาชีพ และ 4) ด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้ ในอดีตเพลงกล่อมเด็กมลายูได้รับความนิยมขับร้องในทุกช่วงวัย โดยเฉพาะผู้อาวุโสใช้ขับกล่อมให้ลูกหลานฟังเพื่อความเพลิดเพลินในเวลาอน และเป็นคติสอนคุณธรรมให้บุตรหลาน ส่วนวัยหนุ่มสาวจะขับร้องรำพันความรู้สึกของตนเพื่อให้อีกฝ่ายรับรู้ ปัจจุบันได้มีการสืบทอดเพลงกล่อมเด็ก

มลายูในกลุ่มสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาในรูปแบบการขับร้องเป็นสื่อการเรียนการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาทักษะเด็ก ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในกระบวนการขัดเกลาสอนคุณธรรมจริยธรรมให้เยาวชนเป็นมุสลิมที่ดีในสังคม ซึ่งลักษณะเด่นของบทเพลงกล่อมเด็กมลายูแต่ละเพลงมีเนื้อหาและเรื่องราว ภาพสะท้อนวิถีชีวิตของสังคมไทยมุสลิม ตลอดจนแฝงคติธรรมคำสอน ซึ่งมีคุณค่าทางจิตใจและมูลค่าทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1) ผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำบทเพลงที่ได้บันทึกนี้ เก็บไว้อย่างเป็นระบบ หรือนำไปเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดทำหนังสือเพลงกล่อมเด็กมลายู 3 ภาษา คือ ไทย มลายู อังกฤษ สำหรับเด็กอ่านนอกเวลา เพื่อส่งเสริมทักษะด้านภาษาสอดคล้องกับการพัฒนาเด็กสู่ประชาคมอาเซียน หรือนำไปจัดทำหนังสือสอนวิชาภาษาไทยประกอบการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา นำไปจัดทำหนังสือบทเรียนภาษามลายูสำหรับการเรียนการสอนในโรงเรียนตาดีกาหรือศูนย์อบรมจริยธรรมเด็กประจำมัสยิดต่อไป

2) เพลงกล่อมเด็กมลายูมีเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นคุณค่าที่แฝงคติธรรมคำสอนที่สามารถขัดเกลาจิตใจบุตรให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม และมีมูลค่าทางจิตใจเป็นอย่างดี ดังนั้นควรนำไปต่อยอดหรือสร้างสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ในการอบรมกล่อมเกลาเยาวชน ในรูปแบบสื่อที่เข้าถึงง่าย รวดเร็ว กว้างขึ้น เช่น ภาพเคลื่อนไหว การ์ตูนที่สามารถเผยแพร่ในสังคมออนไลน์หรือเป็นคลิปเพลงคติสอนใจเยาวชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยครั้งนี้ รวบรวมและวิเคราะห์เพลงกล่อมเด็กมลายูที่ปรากฏปัจจุบันเฉพาะในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาขยายพื้นที่อื่น ๆ เช่น เพลงกล่อมเด็กมลายูที่ปรากฏในพื้นที่จังหวัดยะลา หรือนราธิวาส เพื่อบันทึกเพลง

กล่อมเด็กมลายูสามจังหวัดชายแดนใต้ไว้อย่างเป็นระบบ และเพื่อให้เพลงกล่อมเด็กมลายูที่เป็นวรรณกรรมที่เก่าแก่ เป็นมรดกที่ตกทอดมา ยังคงมีชีวิตอยู่ในสังคมท้องถิ่นต่อไป

2) การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ดังนั้นจึงควรต่อยอดด้วยการศึกษาเชิงปริมาณ เช่น ศึกษาการใช้เพลงกล่อมเด็กที่ส่งผลต่อการอ่านของนักเรียนสองภาษา ศึกษาโปรแกรมการพัฒนาทักษะการอ่านโดยใช้บทเพลงกล่อมเด็กมลายูเป็นต้น เพื่อเป็นการยืนยัน เห็นคุณค่า สำหรับการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

References

- Chitchinakun, K. (2002). *Folklore*. Bangkok: Odean Store. [in Thai]
- Chokpaisan, S. (1994). *Study of the advantages of Southern lullaby KhaoChaison District, Phatthalung Province* [Unpublished masters thesis]. Srinakharinwirot University, Southern Region. Songkhla. [in Thai]
- Guba, E.G., (2013). *The alternative paradigm dialog*. In E. G. Guba. (Ed.) *The paradigm dialog*. (17-27). Newbury Park, CA: Sage.
- Kananurak, M. (1981). *Thai Muslim lullaby in Pattani* [Unpublished masters thesis]. Srinakharinwirot University. Bangkok. [in Thai]
- Khlaisubhan, P. (1988). *Folk culture*. Bangkok: Sutthisan Printing. [in Thai]
- Kongjan, T. (2013). *Language characteristics and contents in the Southern lullabies* [Unpublished masters thesis]. Silpakorn University. Bangkok. [in Thai]
- O-manee, R. (2009). *The effect of using lullabies on Thai reading skill of PhathomSuksa IV student at WatMangkalaram School in Nakorn Si Thammarat Province* [Unpublished master's thesis]. SukhothaiThammarat Open University. Songkhla. [in Thai]

- Pakmaluk, S. (2015). I-San local wisdom from lullaby ethnic Thai Lao, Thai Yoy, Phuthai, and Thai Nyaw in SakonNakhon Province. *Chophayom Journal*.26(1), 23-34.<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/Chophayom/article/view/369160>
- Phongjit, J. (2011). *lullabies of Saithongwattana District, Kamphaeagphet Province* [Unpublished master's thesis]. Naraesuan University. [in Thai]
- Thawornset, A. (2003). *Folklore*. Bangkok: Educational Development. [in Thai]
- Thongdee, S. (1999). Basic knowledge of human behavior. In S. Thongdee (5th ed.), *Humans and Society*. (1, 41-47). Sukhothai Thammathirat Open University. Nonthaburi. [in Thai]
- Salah, N. (1997). *Thai Malay lullaby songs: Language and cultural heritage of Malay People* [Unpublished master's thesis]. Thaksin University. Songkhla. [in Thai]
- Sangwachirapiban, S. (2012). *Bringing the acuity wisdom of nursery rhymes to interior design project for Kindergarten* [Unpublished master's thesis]. Silpakorn University. Bangkok. [in Thai]

List of interviewees

- Pa-sae, P. (2016, November 16). Interviewed by Nipatimah Hayeehama [Tap recording]. Yaring District, Pattani Province. [in Thai]